

A Kúria a dr. Szikszai Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mátyus Ádám ügyvéd által képviselt alperes ellen írásbeli figyelmeztetés jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 9.M.5643/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.631.714/2011/2. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.631.714/2011/2. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a módosított keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását kérte. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 9.M.5643/2009/7. számú ítéletével a keresetet elutasította és rendelkezett a perköltség, valamint az eljárási illeték viseléséről. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes értéktárosként állt az alperes alkalmazásában, valamint az É.Ő.D.SZ.-nek volt a tagja. 2009. november 17-én a felperes műszakvezetősege alatt az alperes zsákos értéktárának dolgozói a vidéki kirendeltségekre továbbították az É.Ő.D.SZ.-nek azon levelét, amelyben a munkáltatót tájékoztatta a helyi alapszervezetének a megalakulásáról. Ezen cselekmény kapcsán 2009. november 18-án G.SZ. az alperes operációs igazgatója a felperest meghallgatta, majd jegyzőkönyvbe foglalt írásbeli figyelmeztetésben részesítette, egyúttal felhívta a figyelmét, hogy a jövőben tartózkodjon a hasonló normasértő cselekedetek elkövetésétől, ellenkező esetben a munkaviszonyának megszüntetéséig terjedő büntetéssel is sújtható. A felperes 2009. december 18-án az írásbeli figyelmeztetéssel szemben keresetet nyújtott be. Az alperes 2010. szeptember 1-jén az írásbeli figyelmeztetést visszavonta azzal, hogy a munkavállalót a jövőben semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem éri a korábban kiadott figyelmeztetéssel kapcsolatban. Az írásbeli figyelmeztetés visszavonása után a felperes a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az intézkedés tényszerűen megtörtént, a munkáltató kilátásba helyezte a felperes munkaviszonyának megszüntetését. A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes keresete részint okafogyott, részint a jogvédelem szükségességének hiányában alaptalan. Az alperesi munkáltatói jogkör gyakorlója a felperessel szemben alkalmazott, és munkaügyi jogvita alapjául szolgáló írásbeli figyelmeztetést visszavonta, következésképpen nincs olyan hatályos munkáltatói intézkedés, amelynek jogellenességét a bíróság megállapíthatná. Az a körülmény, hogy a visszavont írásbeli

figyelmeztetésben a munkáltató felhívta a felperes figyelmét a „normasértő cselekedetek elkövetésétől” való tartózkodásra, kötelezettségszegés esetén munkaviszony megszüntetésének kilátásba helyezése mellett sem jelent jogellenes fenyegetést és nem indokolja a jogvédelem szükségességét. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.631.714/2011/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság a munkaügyi bíróság tényállását annyiban egészítette ki, hogy a felperes módosított keresetében az alperes által visszavont írásbeli figyelmeztetés jogellenességének megállapítását az ítéletben részletezett okokon túlmenően arra hivatkozással is kérte, hogy az formailag jogellenes, mivel nem az arra jogosult munkáltatói jogkör gyakorló személytől származik, valamint az intézkedés azért is jogellenes, mert azt az ő szakszervezeti tevékenysége kapcsán bocsátotta ki a munkáltató. A másodfokú bíróság indokolásában rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a megállapítási kereset együttes feltételei közül hiányzik a jogvédelem szükségessége. Egyértelmű peradat, hogy az alperes az írásbeli figyelmeztetést a 2010. szeptember 1-jén kelt iratában visszavonta rögzítve azt, hogy a munkavállalót a korábbi figyelmeztetéssel kapcsolatban semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem éri. A visszavont, és ily módon nem létező munkáltatói intézkedés vonatkozásában jogellenesség megállapítására nincs lehetőség. Jogvédelmi helyzetet nem alapoz meg az a körülmény, hogy a figyelmeztetésben a munkáltató újabb kötelezettségszegés esetére a munkaviszony megszüntetését helyezte kilátásba, hiszen az intézkedés visszavonásával értelemszerűen ezen kitétel is hatályát veszítette. A felperes által hivatkozott „fenyegetett helyzet” tehát megszűnt, következésképpen a jövőre nézve jogvédelem szükségessége nem állt fenn. Az indokolás szerint az alperes tagadásával szemben a felperes semmivel sem támasztotta alá azon állítását, miszerint a szakszervezeti hovatartozása okán részesült írásbeli figyelmeztetésben és nem jelölte meg, hogy a visszavont írásbeli figyelmeztetéssel összefüggésben a jövőre nézve mely szakszervezeti jogok és milyen okból igényelnek jogvédelmet. A felperes tehát nem bizonyította, hogy jogai a kért megállapítás hiányában az alperes által veszélyeztetve lennének. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nincs jogi alapja a felperes azon fellebbezési érvelésének, mely szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a keresettel támadott munkáltatói intézkedést az alperes által is elismerten nem a munkáltatói jogkör gyakorlója tette meg. A Pp. 123. §-ára alapított megállapítási kereset előterjesztésére csak az e rendelkezés által meghatározott feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség, azaz az egyik feltétel hiánya - jelen esetben a jogvédelem szükségessége - a kereset elutasításához vezet, mégpedig érdemi vizsgálat nélkül. A felperes felülvizsgálati kérelme a „másodfokú határozat hatályon kívül helyezésére és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalára” irányult. Másodlagosan kérte továbbá, hogy a Kúria a

Fővárosi Törvényszék, illetve az elsőfokú bíróság határozatait helyezze hatályon kívül és kötelezze a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára, valamint kérte az alperes perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság kihagyta ítéletéből azt a rendkívül fontos tényállási elemet, hogy a munkáltatói intézkedést nem a munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személy tette meg, tehát a munkáltatói intézkedés kizárólag formális szempontból, objektív okból is jogellenes. Ez a tény ilyen helyzetben kifejezetten okot adott a per megindítására és arra, hogy a bíróság az ítéletében megállapítsa, hogy a munkáltató intézkedése jogellenes, hiszen a megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett kifejezetten szükséges. Álláspontja szerint az alperesnek az Mt-n alapuló alapvető joga, hogy vele szemben munkáltatói intézkedés megtételére, különösen marasztaló intézkedés meghozatalára kizárólag a munkáltatói jog gyakorlására jogosult személy legyen jogosult, különösen akkor, ha a munkaviszony megszüntetését is kilátásba helyező intézkedés megtételéről van szó. Ez kifejezetten a felperes alapvető jogának az alperessel szemben való megóvását jelenti. Hivatkozott arra is, hogy az alperes a perben elismerő nyilatkozatot tett ateckintetben, hogy a felperes által megtámadott munkáltatói intézkedést nem a munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személy tette meg, így a bíróságnak nem lett volna „más dolga”, mint ezt az alperesi ténybeli jogellenességet elismerő nyilatkozatot ítéletében megerősíteni és a jogellenességet bírói ítéletben is megállapítani. Érvelése szerint a jogosulatlan személy által tett marasztaló intézkedéssel – amellyel kilátásba helyezte a felperes munkaviszonya megszüntetésének lehetőségét – a felperes az intézkedés visszavonásáig megalapozatlanul elmarasztalt és fenyegetett helyzetbe került. Ez alapján 2009. november 18-ától 2010. szeptember 1-jéig abban a tudatban kellett munkát végeznie, hogy egy esetleges soron következő, szintén jogellenes munkáltatói intézkedés következtében elveszítheti a munkahelyét. Ilyen helyzet kifejezetten a felperes alapvető jogának az alperessel szemben való megóvásának szükségességét eredményezi. Kifejtette azt is, hogy nem a hatályos munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását, hanem a 2009. szeptember 18. napján az alperes által elismerten jogellenesen megtett, és 2010. szeptember 1-jéig hatályban volt, a felperest közel egy évig megalapozatlanul elmarasztalt és fenyegetett helyzetbe hozó munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását kérte, és kéri a bíróságtól. Tehát értelemszerűen van olyan munkáltatói intézkedés, amelynek jogellenességét a bíróság megállapíthatná. Hivatkozott arra is, hogy a bíróság még csak ki sem tért az írásbeli figyelmeztetésben foglaltakkal szembeni érdemi érvelésére, az ítéletben erre még csak nem is utalt. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a felülvizsgálati kérelem elutasítását, a jogerős ítélet hatályában fenntartását, valamint a felperes perköltség fizetésére való kötelezését. Előadta, hogy a felperes keresete okafogottá vált

tekintettel arra, hogy az alperes az írásbeli figyelmeztetést visszavonta és kifejezetten rögzítette, hogy a felperest a figyelmeztetéssel kapcsolatban semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem éri. Kiemelte, hogy a jogvédelem szükségessége nem áll fenn. Rögzítette, hogy a munkáltatónak a foglalkoztatási kötelezettsége keretén belül biztosítania kell, hogy a munkahelyen rend uralkodjon és a munkavégzés feltételei folyamatosan fennálljanak. A pénz- és értékszállítás, valamint pénzfeldolgozás területén - ha lehetséges - fokozottabban kell ügyelni a különböző, a munkáltatónál érvényben lévő szabályzatok betartására, és a rendfenntartási kötelezettség alapján a munkáltatónak joga van a munkavállalót figyelmeztetésben részesíteni. Ennek megfelelően az az érvelés, mely szerint a figyelmeztetés a munkavállaló fenyegetésének eszköze, és a figyelmeztetés miatt a felperes „fenyegetett helyzetben volt”, nem állja meg a helyét. Az alperes kifejtette, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem jelölt meg olyan jogszabálysértést, ami a felülvizsgálati eljárás megindításának feltétele lenne.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 123. §-a szerint a megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában valamely más okból teljesítést nem követelhet. A megállapítási kereset célja, hogy a bíróság ítéletében tisztázza valamely jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának kérdését. A megállapítási kereset indításának két együttes feltétele van, és pedig a jogvédelem szükségessége, valamint a teljesítés követelésének kizártsága. Megállapítható, hogy az alperes 2010. szeptember 1-jén az írásbeli figyelmeztetést visszavonta és rögzítette, hogy a felperest a jövőben semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem éri a korábban kiadott írásbeli figyelmeztetéssel kapcsolatban. A felperes a 2010. november 17-én megtartott tárgyaláson a keresetét módosította arra tekintettel, hogy a munkáltató visszavonta az írásbeli figyelmeztetést. A felperesi képviselő a tárgyaláson előadta, hogy „a felperesi kereseti kérelemnek a figyelmeztetés hatálytalanításra vonatkozó része okafoggyottá vált, viszont a felperes továbbra is kéri a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását. Az intézkedés ugyanis tényszerűen megtörtént és ezen figyelmeztetésében a munkáltató kilátásba helyezte a felperes munkaviszonyának megszüntetését, annak lehetőségét is, és ezen fenyegetésre való figyelemmel a megállapításra szükség van” (jegyzőkönyv, 2. oldal). A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a visszavont munkáltatói intézkedés vonatkozásában jogellenesség megállapítására nincs lehetőség. Jogvédelmi helyzetet nem alapoz meg az a körülmény, hogy a figyelmeztetésben a

munkáltató újabb kötelezettségszegés esetére munkaviszony megszüntetést helyezett kilátásba, hiszen az intézkedés visszavonásával együtt értelemszerűen ezen kitétel is hatályát veszítette. A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy a felperes semmivel nem támasztotta alá azon állítását, miszerint a szakszervezeti hovatartozása miatt részesült írásbeli figyelmeztetésben, és nem jelölte meg, hogy a visszavont írásbeli figyelmeztetéssel összefüggésben a jövőre nézve mely szakszervezeti jogok igényelnek védelmet. Nem helytálló a felperes azon felülvizsgálati érvelése, mely szerint a bíróság ítéletében nem utalt arra, hogy nem a munkáltatói jog gyakorlására jogosult személy írta alá a figyelmeztetést, illetve a keresetben rögzített érdemi érvelést nem vizsgálta és erre ítéletében még csak nem is utalt. A Pp. 123. §-ára alapított megállapítási kereset előterjesztésének a jogszabályban meghatározott feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség. Amennyiben az egyik feltétel – jelen esetben a jogvédelem szükségessége – hiányzik, úgy a kereseti kérelmet a bíróságnak érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania. Jogszerűen jártak el a bíróságok, amikor nem bocsátkoztak a visszavont írásbeli figyelmeztetés formai és tartalmi értékelésébe, hiszen ezen kérdések már a keresettel támadott intézkedés jogszerűségének érdemi vizsgálata körébe tartoznak, amire a fentiekben kifejtettek értelmében eljárásjogi lehetőség nem volt. Az iratokból megállapítható volt, hogy az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló adatokat a Pp. 206. § (1) bekezdés alapján értékelték, melyről a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségüknek megfelelően számot adtak. A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a pereszes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének viselésére. A felperes az eljárási illeték viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján köteles.

Budapest, 2013. január 30.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Gál Attila s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő